

Dá se to říci i jednoduše (za určitých okolností)

EXTRAS: Když je nevím... nebo vím?

Skupina EXTRAS navázala na dvě intelektuální divadla z předchozího dne (Neslepýš, Ojebad). Mnohem jednodušeji a přímočařeji než tyto dvě skupiny vypovídala v podstatě o tomtéž: "chtěl bych vědět, jak žít", "chtěl bych žít jako...". Toto zjednodušení a přímočarost má mnohé výhody; samozřejmě i mnohé nevýhody.

Divadlo typu EXTRAS může takto přímočaře a bezelstně, až agitačně či didakticky, dobře fungovat za specifických okolností. Specifikem je v tomto případě to, že všechny herečky mají Downův syndrom. Jiná skupina by mohla mít jiné specifikum, například rané mládí, sociální vyčlenění nebo podobně.

Ačkoli dívky nechtějí "napsat dobrou starou knihu" ani "oslat Zimbarda", na pozadí přímočarosti a jednoduchosti se také (podobně jako u Neslepýše a Ojebad) projevují jejich vnitřní složitosti. Poetika tohoto souboru umožňuje přímočarost a jednoduchost, a zároveň cestu do hloubky vnitřních rozporů.

Když zdůrazňuji jednoduchost a přímočarost, vůbec to neznamená, že není důležité mít velmi zdařilý scénář, bezpochyby vyladovaný při zkoušení. A mít velmi dobré režijní vedení. A věnovat tomu všemu hrozně práce. (PO)

Kůň není člověk, Vávra není Francek

Mámení: Maryša aneb kůň není člověk a člověk není kůň čili DebiLOVE

Maryšu předznamenalo zavržání dveří při sestupování ohlašovatelky představení z jeviště. Šťastné to zavržání.

Téměř hned poté fantastický a éterický a energický a elektrizující Vávruv tanec smrti. A oslava jeho tance smrti tancem ostatních. Mimochodem, na konci představení byly oba tyto výrazné tance úderně zkrácené, také šťastně.

Su hlúpá, ale mám srdce; a vy ho nemáte. / Nic nemůže být horšího než takový manželství. / Bude to život k utopení.

Základní prvky Maryši zde jsou. Dokonale jsou. Myslím, že skupina Mámení je čím dál vyspělejší a dělá propracovanější inscenace. Ti lidé jsou všestranní, autentičtí, vtipní a zároveň smrtelně vážní. Mají čírou a přitom nebanální energii. Umějí skvěle

namíchat legraci a smrt, hořkost a radost, teorii (jejich inscenace snesla i dramaturgické vstupy vypravěčky s dvoukolákem a balónky) a praxi, čistou a špinavou scénografií. Kam až to v budoucnu dojde?! Hrůza pomyslet.

Skupina Mámení prokazuje, že Maryša, ať už byla možná napsána pro Pražáky dojmající se v Národním divadle, ať už byl její skutečný příběh šťastného manželství znásilněn, ať už si Mrštíkové dělali legraci z moravského venkova, ať už... prokazuje, že Maryša je prostě kánodem naprosto platným i po sto třiceti letech. Maryša od Mámení není jen o tom, že se neumíme vzepřít rodičům (i když i o tom je). Ale víc a intenzivněji je o unavené a rezignované práci v korporátech a pohodlných institucích, o otrockém unaveném následování školních osnov, o unaveném rezignovaném učení a studiu na unavených univerzitách, o unaveném rezignovaném respektování a zároveň pragmatickém obcházení nesmyslné houště regulací a předpisů, atd., atd. Je skvělé, že máme v českém divadle referenční hru, kánon.

Forma: chvílemi palba s tryskáním energie, chvílemi minimalistické herectví, chvílemi dokonce klid a pohoda při přechodech mezi scénami a výjevy (a i tyto chvíle uvolnění ten tvar snesl, nedocházelo k padání řetězu), chvílemi kostelní písně velmi šťastně vyjadřující pokoru a podřízenost, tu nezměrnou hrůzu (zároveň blaženost!) pokory a podřízenosti. Palba smíchaná s jemností, buď po sobě nebo i současně, aj, to je rozkoš!

Základní eticko-praktická životní otázka: mohla a měla se děvčice vzepřít? Mohl a měl se vzepřít její otec? Můžeme a máme se vzepřít? – v té inscenaci je. A ke konci je tam silně i vnitřně. Možná víc než v klasické Maryše. Všechny postavy si hledají vnitřní odůvodnění, vnitřní omluvu svého jednání, a všechny tu omluvu nacházejí. Nikdo nežije s tím, že by (byl) jednal ďábelsky nebo prostě nějak špatně. Každý je před sebou aspoň trochu ospravedlněn. S citem zinscenovaná, nikoli ilustrativní, nýbrž hledavá kognitivní disonance. Tímto se Maryša, v níž člověk není kůň, propojila s Joycem inspirujícím včerejší představení skupiny Ojebad: "Chtěl bych žít život jako..." (PO)

Aplikace pana Wericha

LÁHOR/Soundsystem: *Mějte se rádi aneb Kdo s koho*

Představení souboru LÁHOR/Soundsystem tradičně bývají založené na vtipné improvizaci strukturované kombinací absurdní byrokratizované reality s jakousi ještě absurdnější nadrealitou, ve hře *Mějte se rádi* tomu nebylo jinak. Konspirační skupina (Odboj či Úder za dobro) lidí schopných vypnout světu na den internet se schází v sauně, bojí se, že nebude brána vážně, a stává se (odhlasováním plánu B/T) skupinou radikální. Navíc se jí dostává do rukou aplikace, jejímž prostřednictvím může zmizet hloupější polovina lidstva. V podstatě jde o důsledně aplikované oblíbené werichovské vtipy o blbcích („kdyby se za blbost zavíralo, to by bylo bytů volnejch“), přičemž nechybí uvažování o tom, zda je blbost vlastnost intelektu či povahy. Aniž by se tento problém vyřešil, aplikuje se na blbost Gaussova křivka, čímž se mobilní aplikace stává ruskou ruletou, protože nikdo z konspirační skupiny si nemůže být jistý, zda nebude „eliminován“ právě on. Pobyt v krásném světě, v němž v podstatě nikdo nemá strach ze smrti a umírá se v něm zmizením, dává souboru rozkošnou možnost pracovat se zimbarodovskou myšlenkou, že situace je silnější než osobnost.

Hlavní zjištění hry je nakonec smutné a obecně známé či samozřejmé, totiž že lidé, kteří mohou a případně i chtějí zničit svět, nemusí být nutně chytří (a také že nejmoudřejší lidé se zároveň mohou skrývat na ministerstvech), nicméně cesta k tomuto poznání zjevně může být i nesmírně vtipná. (MI)

Okénko do debat po představeních:

Úplněnahé Divadlo: Plénum kvitovalo inscenaci s kruhovým hledištěm (120°) zachycující cykly přírody – zrození, reprodukci a smrt a její až meditační plynutí. Lektori řešili použité materiály, scénografii jako 3D instalaci a možnou nahotu performerů.

EXTRAS: Plénum ocenilo zpracování tématu lidství vs. AI, hereckou symbiózu dívek a situace z běžného života. Lektori vyzdvihli vývoj inscenace, partnerství, otevřený konec i glosující AI; řešili strach, užitečnost a lidskost.

Mámení: Plénum ocenilo živý folklór a formální nápady Maryši, ale kritizovalo rozpad tématu svědomí po Vávrově smrti. Lektori řešili ambicióznost, vykostění klasiky, domácí násilí, generace, tradici a sílu tance.

LÁHOR: Plénum ocenilo humor, improvizaci živost a propojení politiky s hudbou, sporná byla délka a nosnost příběhu. Lektori se rozcházel: od zklamání a bezpečné zóny po chválu autentického bytí, hudebnosti a tématu odcházení. (VM)

debaty podrobněji:

Hraní s časem a o čase:

Jedna z otázek, které explicitně nastolila hra souboru Ojebad, zní, zda „není lineární vnímání času konina“. Toto představení pravděpodobně odpověď nenabídlo, otázka se však stala záměrným rámcem pro následující počín Úplněnahého divadla. Úvod této komorní hry *A to je všechno?* představuje právě lineární čas, který stojí za to odhodit; čas valících se negativních zpráv o válce či přírodních katastrofách, časová osa plná nepředvídatelnosti, proměn a zvrátů, zběsilosti, rychlosti, zkrátka lineární čas jako konina, od níž utíkáme do lesa, k času cyklickému. K času, jaký strukturuje soukání pavoučích sítí, zakuklování a pomalý pohyb. K životu lesa, který je stejný, jak jsme ho znali v dětství, pokud do něj náhodou právě nevtrhlo sucho, tornádo nebo třeba kůrovec.

Hned další hra českobudějovického souboru EXTRAS nás okamžitě z cyklického času vytáhne zpět k lineárnímu. Postava času konečně nabídne odpověď, že lineární čas konina není, že to je zkrátka čas našich životů. Životů, v nichž a do nichž ve stejnou chvíli vtrhne maminka i umělá inteligence a my v nich máme neustále činit rozhodnutí, zda v té které chvíli dáme přednost vřelému, ale omezenému a nepředvídatelnému lidství, nebo ovladatelné, ovšem chladné technice. (MI)

Slovo má Theodor W. Adorno (Dialektika osvícenství):

Lidstvo, jehož obratnost a znalost se diferencuje s dělbou práce, je zároveň tlačeno zpět na antropologicky primitivnější stupně, neboť kvůli technickému ulehčení existence je další trvání panství podmíněno tím, že k fixaci instinktů dochází jejich silnějším potlačení. Fantazie zakrňuje.